

geen uitvoerende kunst," zegt Ciulli, "dramateksten vormen geen gesloten geheel zoals proza of poëzie, ze worden geopend in een nieuwe creatie, gevuld met leven, fantasie, een nieuwe biografie. Eén van de basisprincipes van onze toneelsthetiek is de vrijheid t.o.v. de tekst en het recht van de acteur ook een auteur te zijn. De motor van onze theatrale arbeid is nooit het verlangen een stuk te spelen, maar altijd een artistieke noodzaak. Zoals een schrijver of een plastisch kunstenaar gedreven wordt iets te creëren, gebruiken we theater om iets te vertellen. Het uitgangspunt is altijd een thema dat zich opdringt, dat dan omsingeld wordt met dispaat materiaal, waaronder ook dramateksten. Het theater interpreteert niet, het creëert."

De openingen die Ciulli in de tekstbehandeling toelaat, worden gelardeerd met grillige fantasie, feëricke droomtaferelen, pralerig circus, maar vaker kale desolaatheid en obstinate dwangbeelden. Pasolini is vaak in de buurt om de schoonheid van de wreedheid te laten zien, de esthetiek van de dood. Soms helt het naar Fellini met zijn bombastisch gebruik van sferen en kleuren. Maar Beckett voert de ondertoon, in vervallen grauweheid, absolute eenzaamheid, eindeloze treurnis.

Pendelbeweging

Ciulli: "Ik beschrijf een toestand van de wereld. De geschiedenis vormt volgens mij een pendelbeweging tussen humane periodes en barbaarse tijden. In voortdurende vooruitgang geloof ik niet. Vandaag leven we in een tijd waarin we ver van het humanisme verwijderd zijn en het individu steeds minder vrijheid krijgt. Kijk maar naar de evolutie van de verschillende media (kranten, televisie) die op uniformisering wijst. Daarom is ook het theater als tegenkracht vandaag zo belangrijk. In een tijd van enorme vervlakking, waarin de politici niet meer de juiste argumenten vinden om allerlei mistoestanden als racisme en fascisme uit de wereld te helpen -denk maar aan het aandeel van de Republikaner Partei vandaag in Duitsland- is het theater noodzakelijk om deze argumenten te formuleren. Wanneer onze maatschappij werkelijk Hölderlin, Kleist en Büchner doorleefd zou hebben, zouden geweld en vreemdelingenhaat vandaag niet mogelijk zijn. Theater kan een groter effect bereiken, omdat het een collectieve werking veroorzaakt in een maatschappelijke context. Deze kracht kan het theater pas opnemen wanneer het zich als artistieke vorm sterk maakt, en

zich dus niet als commercieel verdommingsprodukt in de cultuurindustrie definieert. Het theater wordt veel te veel onderschat."

In die zin zijn de produkties van het Theater a/d Ruhr een artistiek statement. Ze formuleren een theatrale identiteit die de toeschouwer confronteert, uitdaagt, verontrust. Snippers mensheid worden theatraal opgelicht, daaronder krioelt het. Fragmentjes heden worden theatraal afgetast, daarachter verstomt het. Niet beleren, maar uitdagend ontbloten. Niet wijzen, maar speels omcirkelen. Theater als plek van beeld en blik, zicht en inzicht. Theater als ontmoetingsplaats ook. Zeer druk is het verkeer tussen Müllheim en het Oostblok, tussen Noord en Zuid. Als receptieve organisatie geeft het Theater a/d Ruhr de kans aan Oostbloklanden zich gedurende een langere periode in Duitsland te presenteren. Polen en Joegoslavië kwamen zo al aan de beurt. Met Turkije werd uitgewisseld: het Theater a/d Ruhr was het eerste gezelschap dat er sinds veertig jaar te gast was, ondanks de enorme Turkse immigratie. De culturele identiteit die vreemdeling Ciulli laat zien is dus pluriform en veelzijdig. Als onze wereld.

Luk Van den Dries

*Tote ohne Begräbnis
(Theater a/d Ruhr)
Foto
Maurizio Buscarino*

